

Commissiedebat 30 september 2021

Nationaal Strategisch Plan (NSP)

LTO vraagt:

- GLB moet blijven bijdragen aan de inkomensstabiliteit van boeren en tuinders
- Geen nationale koppelen op EU-criteria aan inkomenssteun
- Overheveling beperken: GLB-geld moet ten goede komen aan boeren en tuinders
- Geen delen van vruchtbare grond uit productie halen
- Geen gebiedenbeleid in de 1^e pijler van het GLB
- Alle boeren en telers die dat willen, moeten mee kunnen doen aan de eco-regelingen en het agrarisch natuurbeheer
- Eenvoud in het plattelandsbeleid

Inleiding

LTO Nederland vraagt aandacht voor de inkomensstabiliteit van de boeren en tuinders. Het GLB moet een inkomensvangnet blijven bieden aan de ruim 40.000 gezinsbedrijven die jaarlijks betalingsrechten ontvangen. Het GLB-budget daalt en boeren voelen de gevolgen al in hun inkomen. Daarom moeten de criteria voor de basisbetaling die vanaf 2023 gaan gelden niet verder gaan dan dat eind juni in de triloog in Brussel is besloten. LTO wil geen nationale koppelen op EU-wetgeving. Zo niet, dan dreigen veel boeren en telers af te gaan haken omdat de kosten om te voldoen aan de 'nieuwe conditionaliteit' hoger worden dan de premies. De [WUR waarschuwd](#) hier al eerder voor. LTO wil niet dat vruchtbare landbouwgrond uit productie genomen moet worden.

- ➔ Hoe denkt de minister hier mee om te gaan, ook in relatie tot het 7^e APN?
- ➔ Wil de minister toezeggen dat er geen landbouwgrond uit productie genomen moet worden?

Het gaat LTO vooral om de volgende GLMC's (Goede Landbouw- en Milieu Conditie):

- **GLMC 2: veenweiden en natte gebieden**
  - LTO wil in de 1^e pijler van het GLB geen gebiedenbeleid.
- **GLMC 4: bufferstroken van 3 meter langs waterwegen**
  - Brussel geeft de mogelijkheid voor uitzondering in waterrijke gebieden. Nederland moet hier gebruik van gaan maken. Benut daarbij de mogelijkheden van precisielandbouw. Zo niet, dan gaat dit ten koste van veel vruchtbare landbouwgrond.
  - In het 7^e APN is aangekondigd dat er een wetenschappelijk onderbouwde leidraad wordt opgesteld voor de aanwijzing van zones voor smallere bufferstroken.
    - Kan de minister aangeven hoe dit zich verhoudt met bufferstroken zoals benoemd in GLMC 4?
  - De voorgestelde bufferzones in het 7^e APN hebben geen mestplaatsingsruimte en daarmee heeft dit direct consequenties voor melkveehouder met betrekking tot de *Wet grondgebonden groei melkveehouderij*.
    - Is de minister hiermee bekend en hoe is de uitwerking van de bufferstroken zoals benoemd in GLMC 4?
- **GLMC 8: vruchtwisseling**
  - Nederland moet kiezen voor de optie gewasdiversificatie.
- **GLMC 9: 3% van bouwland bestemmen voor non-productieve elementen aangevuld met 4% vanggewassen/eiwitteelten of een speciale eco-regeling**
  - Sloten moeten hier mee kunnen tellen. Helaas is in Brussel afgesproken dat er geen gewasbescherming mogelijk is van de vanggewassen en eiwitteelten.
    - Kan de minister hier nog een rol in spelen?

- **GLMC 10: scheurverbod blijvend grasland in Natura 2000 gebieden**
  - Productiegrasland moet vernieuwd kunnen worden. Er wordt dan opnieuw gras ingezaaid, waarbij de status blijft 'blijvend grasland'.

Pas als boeren kunnen voldoen aan de nieuwe conditionaliteit, kunnen ze er voor kiezen om mee te doen aan eco-regelingen en/of agrarisch natuurbeheer. Wat LTO betreft moeten boeren en telers die dat willen, altijd toegang kunnen krijgen tot die regelingen. Voor de eco-regelingen vraagt LTO daarom om een eenvoudig menu met praktische opties die een boer kan kiezen.

Het agrarisch natuurbeheer kent nog veel 'witte vlekken' (waar boeren niet kunnen meedoen). Het is mogelijk om nationaal het budget te verhogen bovenop het GLB. De provincies hebben veel ambities en zouden zelf meer geld kunnen bijleggen. Dit is wat de Europese Commissie in 2018 al heeft aangegeven, toen de voorstellen voor het nieuwe GLB werden gepresenteerd.

Het wordt voor de eenvoud en uitvoering in 2023 belangrijk om de conditionaliteit, eco-regelingen en agrarisch natuurbeheer goed op elkaar af te stemmen. Overlap van regelingen kan leiden tot veel discussies met Brussel. Want 'dubbel betalen' voor hetzelfde landschapselement of dezelfde activiteit mag niet.

Overheveling

LTO is tegen het overhevelen van forse bedragen van directe inkomenssteun (pijler 1) naar het plattelandsbeleid (pijler 2). Het plattelandsbeleid werkt namelijk op basis van een vergoeding voor extra kosten en voor opbrengstdaling. Het agrarisch inkomen wordt daardoor nog afhankelijker van de markt. Die betaalt vaak niet voor duurzaamheid. Een kleinere pijler 1 betekent ook minder geld om in te zetten in de eco-regelingen.

LTO kan leven met maximale overheveling van 5% van het budget voor directe betalingen (pijler 1) naar het plattelandsbeleid, mits er cofinanciering komt door Rijk/provincies/waterschappen. In het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW) doen de waterschappen dat nu al.

→ Wil de minister zich inzetten voor cofinanciering van overhevelingsgelden?

Veenweiden en Natura 2000

LTO is tegen gebiedenbeleid via de 1^e pijler van het GLB (zie *GLMC 2*). Er liggen grote klimaat- en biodiversiteits- (stikstof) opgaven, maar het GLB-budget is veel te klein om dit op te lossen. GLB-gebiedenbeleid zorgt tot langdurige discussies over begrenzings en bodemdefinities, en daarmee tot veel bezwaren. Daar zit niemand op te wachten. Een GLB-gebiedenbeleid voor veenweide en Natura 2000 leidt niet alleen tot beperkingen voor de bedrijfsvoering, maar ook tot waardedaling van de bedrijven.

→ Daarvoor komen andere fondsen (klimaatgelden) beschikbaar. Wil de minister die klimaatgelden benutten?

Onderdeel van de nieuwe conditionaliteit is dat blijvend grasland in Natura 2000 gebieden niet mag worden omgezet, geploegd of gescheurd (GLMC 10). Veel blijvend grasland in Natura 2000 gebieden is productiegrasland. Het scheurverbod raakt de boeren, want graslandverbetering is niet mogelijk. Dit speelt bijvoorbeeld in Springendal/Dal van de Mosbeek, De Wieden, Veluwe, Zeevang, Leekstermeer en een klein deel van de Rijntakken. De minister heeft in haar kamerbrief van 6 juli 2018 aangegeven het scheurverbod te willen flexibiliseren. In het nieuwe GLB is er de mogelijkheid voor lidstaten om het scheurverbod op te heffen na passende beoordeling en met compensatie elders. LTO constateert dat compensatie elders er in de praktijk niet van komt.

→ LTO dringt er op aan dat compensatie niet nodig is als na het scheuren opnieuw grasland wordt ingezaaid. Wil de minister hier naar kijken?

Graasdierenvergoeding

LTO wil alternatieven voor de bestaande graasdierenvergoeding voor schapenhouders en vleesveehouders die hun dieren laten grazen op natuurgronden. LTO is hierover al in positieve gesprekken met het ministerie van LNV. Maar voortgang is nu nodig voor sluitende technische regelingen en borging. LTO vraagt extra aandacht voor deze sectoren:

- Voor de schapenhouderij stelt LTO een beloning voor op basis van begrazingscontracten.
- Voor de vleesveehouderij moet er een zoogkoeienpremie komen als beloning voor kalf bij koe en weidegang. Dit naar de voorbeelden van België en Duitsland.

Plattelandsbeleid

Het plattelandsontwikkelingsprogramma (POP) is belangrijk voor een vitaal platteland. LTO vraagt daarom er voor te zorgen dat het geld maximaal ten goede komt van boeren en tuinders. LTO steunt de maatregelen tbv Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW), de brede weersverzekering, het agrarisch natuurbeheer en de vestigingssteun voor jonge agrariërs.

LTO vindt het voorts belangrijk dat er sprake is van een eenvoudige uitvoering met liefst één loket. Dat ook met eenvoudiger aanvraagformulieren. Deze zijn momenteel zeer complex opgesteld. Afstemming met andere (structuur)fondsen is belangrijk.

- Wil de minister zich hiervoor inzetten en de lessen uit de GLB pilot meenemen?

WUR Rapport effectenanalyse NSP

Recent verscheen het [rapport](#) met een effectenanalyse van de WUR. De onderzoekers adviseren om 30% van het pijler 1 budget over naar het plattelandsbeleid (pijler 2). Op dit moment wordt jaarlijks 10% (€ 71,5 miljoen) EU-geld overgeheveld. In 2022 wordt dat volgens een kamerbrief van 8 juli 2021 € 107,5 miljoen. Als het advies wordt opgevolgd, gaat dat naar € 215 miljoen per jaar.

De WUR berekende dat het aandeel bedrijven met een inkomen onder het wettelijk minimum gaat stijgen: van 20% naar 22-25%.

- Welke conclusies verbindt de minister hier aan? Laat de magere inkomenssituatie op veel gezinsbedrijven extra overheveling toe?

De onderzoekers van de WUR schrijven in hun advies dat scherpere milieunormen kostenverhogend kunnen gaan werken voor de producent. Bij de beleidskeuzes over het NSP is het daarom wenselijk ook andere aspecten dan kosteneffectiviteit te betrekken. Maar ook: “wie begint bij afspraken in de keten over hogere prijzen, loopt aan tegen de Europese mededingingsregels.”

- Het Wetvoorstel ‘Ruimte voor Duurzaamheidsinitiatieven’ ligt in de Tweede Kamer te wachten op behandeling. LTO roept op tot een spoedige behandeling.

LTO Nederland, Rabobank en NAJK zijn samen het project ‘*Waardecreatie in ketens*’ gestart. Daarbij wordt door alle partijen in de keten, van boer en tuinder tot supermarkt gezocht naar ketenconcepten die meerwaarde opleveren voor alle schakels in de keten. Ook voor boeren en tuinders!

- Is de minister bereid dit project gericht op een beter verdienvermogen van boeren en tuinders te ondersteunen? Het onderwerp ‘true value’ of ‘true price’ vraagt internationaal aandacht. Welke inzet pleegt de minister? Hoe kan de vraagkant van de markt ook verduurzamen op de open Europese markt?